

Sak 22/19 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport XXXII til KHM's styre 20. september 2019

På pressekonferanse mandag 2. september kunngjorde Forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø at det i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 gis klarsignal for 35 millioner kroner til å starte bygging av Vikingtidsmuseet på Bygdøy.

«Nå kan vi sikre og bevare skip og samlinger for fremtiden. Dette er verdensarven vår, den skal vi ta vare på. Med et nytt vikingtidsmuseum kan vi både ta skikkelig vare på vikingeskattene og vi får vist dem frem på en bedre måte. Dette er en stor og viktig dag for landet vårt.»

Forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø (V)

VTM-prosjektet hos KHM har planlagt sine aktiviteter for å være forberedt på en startbevilgning over statsbudsjettet for 2020. Med en avklart situasjon for finansiering og oppstart av byggeprosjektet vil VTM-prosjektet nå gjennom høsten 2019 gjennomgå egne planer og organisere prosjektet for å møte oppstart av byggeprosjektet.

I perioden fra styremøtet 14. juni 2019 til 9. september 2019 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- Oppfølging av KS2-rapport og uavklart finansiering
- Aktiviteter i KHM's delprosjekter for VTM-prosjektet

I. Oppfølging av KS2-rapport og uavklart finansiering

I KS2-rapporten fra 28. september 2018 påpeker de eksterne kvalitetssikrerne (EKS) på at UiO i dette prosjektet har en rolle som er mer omfattende enn rollen til brukere i tradisjonelle byggeprosjekter. Prosjektet er avhengig av UiOs medvirkning, både som premissgiver og direkte bidragsyter i sikringsprosjektet. KS2-rapporten peker på at det faglige ansvaret for samlingen tilligger UiO ved KHM og at alle forhold knyttet til samlingens sikkerhet må forankres hos UiO. Alle arbeider som har betydning for samlingens sikkerhet må besluttes av UiO og endelig beslutning om flytting av skipene ligger hos UiO. I tillegg vil UiO være en viktig aktør under selve gjennomføringen av sikring og flytting. Videre presiserer KS2-rapporten at kostnader knyttet til flytting av samlingen ut over skip og sleder er UiOs ansvar. Kostnadene som er estimert til 36,1 mill. kr. er av KD forutsatt dekket av UiO utenfor investeringsprosjektets rammer.

UiO har i tråd med dette satt av tilstrekkelig med midler til å arbeide med samlingens sikkerhet som del av den løpende driften av museet. For 2019 har UiO bevilget KHM 1,9 mill. kr. til dette formål og har videre lagt inn 7 mill til dette i budsjett for 2020.

KS2-rapporten understreker at hensynet til samlingens sikkerhet må legges tydeligere føringer på organisering og gjennomføring av det videre prosjektet. I UiOs styrings- og koordineringsgruppe er behovet for en ny styringsmodell med tydeligere beslutningslinjer og ansvar opp mot KD og KMD diskutert i møte 27. mai 2019. Ansvaret for å følge dette opp ligger hos Eiendomsdirektøren i UiO/EA. KHM følger opp avklaring på ny styringsmodell.

I tillegg har, på bakgrunn av KS2-rapportens påpekninger og grunnpremisset fra KD om at samlingens sikkerhet er overordnet VTM-prosjektets øvrige krav og mål, en arbeidsgruppe (KHM, EA, Statsbygg og rådgivende ingeniører) i løpet av våren 2019 utarbeidet grunnlaget for en felles prosjektplan for alt sikringsarbeid i forbindelse med nytt vikingtidsmuseum. Dette arbeidet dokumenterer status på sikringsarbeidet og beskriver en anbefalt organisering av sikkerhetsarbeidet og prosess videre.

Dette arbeid tydeliggjør også det faktum at sikringsarbeidet som er del av byggeprosjektet er tett sammenvevd med sikringsarbeidet som UiO selv er bedt om å finansiere, og at fremdrift i det samlede sikringsarbeidet er avhengig av finansieringen til det sikringsarbeid som er en del av Statsbyggs budsjett (startbevilgningen). For å sikre mot bortfall av opparbeidet kompetanse og store forsinkelser ble det i august avklart at VTM-prosjektet bruker deler av de midlene som UiO har bevilget til sikring av samlingen og flytting av gjenstander til å igangsette arbeidet med det samlede sikringsprosjektet (VTM – Safeguarding of objects) til byggeprosjektet er i gang og overtar styringen av dette.

VTM-prosjektet og KHM-ledelsen arbeider i tillegg med å få avklart følgende behov for finansiering:

- Dekning av inntektstap ved lukking av museet i byggeperioden.
- Finansiering av utstillinger.

Vedrørende tapte inntekter på billett- og butikk salg ved lukking av VSH så er UiO-ledelsen informert om det antatte omfanget på inntektstap og anslag på periodisering av dette. KHM-ledelsen følger opp dette.

For å møte det høye ambisjonsnivå som er uttrykt i prosjektets grunnlagsdokumenter og videreført i planleggingsfasen for nye utstillinger vil en betydelig del av utstillingsbudsjettet måtte finansieres av eksterne midler. Anslaget på ønsket finansiering gjennom sponsormidler ligger på 226 mill. Kr. Det vil i løpet av september ferdigstilles en brosjyre som kan brukes i videre arbeid med finansiering. Brosjyren fokuserer på vikingskipenes betydning for Norge og norsk identitet. KHMs styreleder har en aktiv rolle i arbeidet mot potensielle sponsorer.

For å minske avhengigheten av sponsorfinansiering er det i påbegynt et arbeid med å finne andre finansieringskilder. Det planlegges en søknad til Sparebankstiftelsen på innholdsformidling rettet mot spesielt barn og unge. Et annet tiltak er at KHM selv bygger opp midler til utstillinger i VTM ved å begrense utviklingen av andre utstillinger og sette av midler fra økt billettpris på fellesbilletten til Historisk museum og Vikingskipshuset.

II. Arbeid i KHMs delprosjekter

KHMs interne arbeid i de fire delprosjektgruppene er videreført etter plan.

I delprosjekt nye utstillinger er det ferdigstilt flere leveranser som er gjennomgått av prosjektets styringsgruppe. Dette gjelder designstrategien til utstillingene, et grunnlagsdokument for museumsundervisning og beskrivelser av opplevelseskonsepter til introduksjonsutstillingene. Arbeidet med utvikling av opplevelseskonsepter for utstillingenes ulike deler vil fortsette gjennom hele 2019 og et godt stykke inn i 2020. Et annet stort arbeid som videreføres gjennom hele 2019 og videre i 2020 er utviklingen av det faglige innholdet. Sammen med museets gruppe for vikingtidforskning (ViS) og andre interne vikingtidforskere arbeides det med en ny versjon av «Master-synopsis» som senere i høst skal kvalitetssikres av prosjektets internasjonale referansegruppe på faginnhold.

Delprosjekt forskningssenter vikingtid har ferdigstilt beskrivelse av visjon, mål og profil på forskningssenteret. Dette er gjennomgått av prosjektets styringsgruppe.

Delprosjekt sikring, klima og logistikk arbeider med planlegging av relokaliseringen av gjenstander på Vikingskipshuset, plan for 3D-dokumentasjon av hele samlingen på VSH og forberedelse til veiing av Gokstadskipet. Det planlegges videre for demontering og dokumentasjon av gravkammeret til Gokstadskipet i løpet av oktober-desember. En ansettelsesprosess på en toårig stilling som prosjektkoordinator for arbeidet med relokalisering av gjenstander er snart avsluttet, og planlagt oppstart for den nytilsatte er 1. november 2019. Det er utlyst en konkurranse på

oppdrag om å lede den innledende fasen i det felles sikringsprosjektet «VTM-Safeguarding of Objects» (se pkt. I).

Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil har ferdigstilt en beskrivelse av merkevareplattformen til VTM. Denne er gjennomgått i prosjektets styringsgruppe. Det arbeides nå gjennom høsten med beskrivelser av det nye museets kommersielle profil og beskrivelser av profilen på de ulike tilbudene som museumsbutikk, kafé/restaurant, aktiviteter og arrangement. Det planlegges også for informasjonsmøte for Bygdøynaboene ultimo oktober om planene for nytt museum.

III. VTM-prosjektets møter/reiser juni 2019 – sept 2019.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden:

- Ett (1) møte i *KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet*
- To (2) møter i *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO/EA og KHM for VTM-prosjektet). Disse møtene foregår uten Statsbygg på nåværende tidspunkt i avvente oppstart av byggeprosjektet.
- Studiereise til Lofoten (Lofotr Vikingmuseum) i forbindelse med beskrivelser av profilen for formidlingsløsninger, arrangement og aktiviteter.

Det er løpende virksomhet i KHMs egen prosjektorganisasjon - koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene.

Det har i perioden ikke vært holdt møter i *UiOs styrings- og koordineringsgruppe for VTM-prosjektet*, *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene), *Sikringsforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO og KHM for de sikringsrelaterte sakene).